

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยมีผลผลิตจากการเกษตรจำนวนมากในแต่ละปี ผลผลิตเหล่านี้มีทั้งพืชและสัตว์ ลักษณะที่สำคัญของผลิตผลเกษตร คือ เสี่ยงง่าย อายุการเก็บรักษาสั้น ปัจจุบันผัก และผลไม้เป็นพืชเศรษฐกิจที่สามารถทำรายได้ให้กับเกษตรกร ผู้แปรรูปผลผลิต พ่อค้าและประเทศไทยเป็นจำนวนมากในแต่ละปี ทั้งนี้เพราะผักและผลไม้เหล่านี้มีหลายชนิด ที่มีเฉพาะในประเทศไทยและบางพื้นที่เท่านั้น (คณาจารย์ภาควิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร, 2546)

ผักเป็นผลผลิตทางการเกษตรและเป็นพืชที่ทุกคนต้องบริโภคเป็นประจำทุกวันในปริมาณมาก หรือ น้อยแตกต่างกันไป เนื่องจากผักประกอบไปด้วยสารอาหารที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์หลายอย่าง ได้แก่ วิตามิน และ แร่ธาตุต่างๆ โดยเฉพาะธาตุเหล็ก แคลเซียม โคลีน และ น้ำตาลจะเป็นแหล่งพลังงาน และ ให้ความอบอุ่นแก่ร่างกาย เซลลูโลส และ ไฟเบอร์ ซึ่งช่วยในระบบการย่อยอาหาร และการขับถ่ายของร่างกาย ร่างกายจะต้องการส่วนประกอบของผักดังกล่าวเพื่อใช้ในการเจริญเติบโต ช่วยให้ระบบกลไกต่างๆ ของร่างกายดำเนินไปเป็นปกติ ช่วยให้เกิดพลังงานให้มีความต้านทานต่อโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ ของร่างกาย และ อีกทั้งช่วยให้ร่างกายพ้นจากการป่วยได้ดีขึ้น การบริโภคผักต่างๆ ในปริมาณที่เหมาะสม เป็นประจำจะช่วยให้ร่างกายมีสุขภาพที่ดีและแข็งแรง ไม่เจ็บป่วยง่าย เพราะฉะนั้นผักจึงเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในอาหารต่างๆ (ชำนาญ, 2549)

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า และมีการพัฒนาอยู่เสมอมีผลต่อการเพิ่มคุณภาพชีวิตและรายได้ของประเทศ โดยใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการแปรรูปวัตถุดิบภายในประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สำหรับอุตสาหกรรมเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการยืดอายุการเก็บรักษาและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรที่มีประสิทธิภาพได้พัฒนาไปมากเช่นกัน ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรมีมูลค่าสูงขึ้น ซึ่งแนวทางในการถนอมและแปรรูปผลิตภัณฑ์ผัก เพื่อเพิ่มมูลค่า แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่หนึ่ง เป็นการเก็บรักษาผักสดไว้เพื่อใช้บริโภคนานขึ้น หรือทำการ

ส่งขายในรูปของผลผลิต และ ส่วนที่สองเป็นการแปรรูปแล้วเก็บรักษาไว้ในรูปแบบผลิตภัณฑ์แปรรูปใหม่ ที่สามารถเก็บรักษาได้นานขึ้น ทั้งสองแนวทางมีเป้าหมายในการเพิ่มมูลค่าสร้างผลิตภัณฑ์ที่สามารถลดการเสื่อมเสีย ยืดอายุการเก็บรักษา และการใช้ประโยชน์ที่หลากหลายมากขึ้น (คณาจารย์ภาควิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร, 2546) ซึ่งผักสดตัดแต่งก็จัดเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตผัก โดยผ่านกระบวนการตัดแต่ง การล้างสารเคมี และการเก็บรักษา ซึ่งจะทำการเก็บรักษาในรูปของสดได้ยาวนานขึ้น สะดวก สะอาด และปลอดภัยต่อการบริโภคยิ่งขึ้น

ปัจจุบันการเลือกซื้อผักสดตัดแต่งของผู้บริโภคมีทางเลือกในหลายทาง แต่ผู้บริโภคยังขาดความรู้ การรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการผลิต วิธีการผลิต และลักษณะที่ดีของผลิตภัณฑ์ ทำให้ผู้บริโภคขาดโอกาสเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่ปลอดภัย เพราะผักสดตัดแต่งที่มีในท้องตลาดยังปนเปื้อนสารเคมีอยู่ ผู้บริโภคขาดจิตสำนึกในการเรียกร้องสิทธิของตนเอง ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรรายย่อยและผู้บริโภคไม่สามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ต่างๆ รวมทั้งสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างทั่วถึง (สถาบันคลังสมองของชาติ, 2548) และยังมีปัจจัยอื่นๆ อีกหลายด้าน เช่น รายได้ของผู้บริโภค การรับรองคุณภาพของผัก บรรจุภัณฑ์ ความปลอดภัยจากสารเคมี ตกค้าง ความสะอาด ความสวยงาม ราคา สถานที่จัดจำหน่าย หรือ การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับประโยชน์จากผัก เป็นต้น ซึ่งเป็นเหตุปัจจัยหลักในการตัดสินใจเลือกซื้อผักสดตัดแต่ง

จังหวัดเชียงใหม่ เป็นจังหวัดที่มีการเติบโตทางเศรษฐกิจ เป็นอันดับสองรองจากกรุงเทพมหานครและเป็นศูนย์กลางทางธุรกิจของภาคเหนือ มีศักยภาพทางเศรษฐกิจสูง ประชากรส่วนใหญ่มีการศึกษาและระดับรายได้อยู่ในเกณฑ์สูง อีกทั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศ (ผู้จัดการรายวัน, 2546 : ออนไลน์) นอกจากนี้ประชากรในจังหวัดเชียงใหม่มีความตื่นตัวในเรื่องของสุขภาพอนามัยไม่น้อยไปกว่าประชากรในจังหวัดอื่นๆ ซึ่งผักสดตัดแต่งเป็นอาหารที่ให้ประโยชน์ต่อร่างกายและเป็นทางเลือกของประชากรในจังหวัดเชียงใหม่

จากการสำรวจร้านค้าปลีกสมัยใหม่ในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ เทสโก้โลตัส สาขาหางดง และ สาขาคำเที่ยง บิ๊กซี คาร์ฟูร์ ท็อปส์ซูเปอร์มาร์เก็ต ห้างสรรพสินค้าโรบินสันสาขาแอร์พอร์ต และ ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัล สาขาภาคสวนแก้ว เป็นต้น ซึ่งเป็นร้านค้าปลีกสมัยใหม่ที่มีผู้บริโภคให้ความสนใจในการเลือกซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคจำนวนมาก เพราะเป็นแหล่งรวมสินค้าหลากหลายชนิดให้เลือกซื้อ และมีผักสดตัดแต่งเป็นสินค้าที่วางจำหน่ายในร้านค้าปลีกสมัยใหม่เหล่านี้ในรูปแบบต่างๆ ทั้งชนิดบรรจุและ ไม่ได้บรรจุในบรรจุภัณฑ์

เพื่อให้สามารถทราบพฤติกรรมของผู้บริโภคในการตัดสินใจซื้อผักสดตัดแต่ง ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาถึงพฤติกรรมผู้บริโภคในการตัดสินใจซื้อผักสดตัดแต่งในร้านค้าปลีกสมัยใหม่ ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อให้ผู้ลงทุนสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างถูกต้อง

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้บริโภคในการตัดสินใจซื้อผักสดตัดแต่ง ในร้านค้าปลีกสมัยใหม่ ในจังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบพฤติกรรมของผู้บริโภคในการตัดสินใจซื้อผักสดตัดแต่งในร้านค้าปลีกสมัยใหม่ ในจังหวัดเชียงใหม่
2. ผู้ที่สนใจลงทุนเกี่ยวกับผักสดตัดแต่ง สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดแผนการดำเนินการทางการตลาด เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในการเลือกซื้อผักสดตัดแต่งในร้านค้าปลีกสมัยใหม่ในจังหวัดเชียงใหม่

นิยามศัพท์

พฤติกรรมของผู้บริโภค หมายถึง ลักษณะความต้องการ พฤติกรรมการซื้อ และการใช้ หรือ การบริโภคผักสดตัดแต่งของกลุ่มผู้บริโภค ประกอบด้วย ใครอยู่ในตลาดเป้าหมาย ผู้บริโภคซื้ออะไร ทำไมผู้บริโภคจึงซื้อ ผู้บริโภคซื้อเมื่อใด ใครมีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อ ผู้บริโภคซื้อที่ไหน และ ผู้บริโภคซื้ออย่างไร

ผักสดตัดแต่ง หมายถึง ผักสดทุกชนิด ทุกฤดูกาล ที่ผ่านกระบวนการตัดแต่ง ล้างสารเคมี และ บรรจุในบรรจุภัณฑ์ เช่น ถุงพลาสติก กล่องพลาสติก เป็นต้น

ร้านค้าปลีกสมัยใหม่ หมายถึง ห้าง/ร้านขนาดกลาง-ใหญ่ในจังหวัดเชียงใหม่ ที่มีการออกแบบร้าน และ จัดวางสินค้าเป็นหมวดหมู่ เพื่อความสวยงาม และ เป็นระเบียบ มีการบริการที่ทันสมัย มีสินค้าหลากหลายชนิด และ เป็นแหล่งที่มีการจัดจำหน่ายผักสดตัดแต่งภายในร้าน ได้แก่ เทสโก้โลตัส คาร์ฟูร์ บิ๊กซี ทีโอปัสซูเปอร์มาร์เก็ต และ ริมปีงซูเปอร์มาร์เก็ต